

Ryfylke rensefisk AS
c/o Finnøy økonomi
Nedre Hauskærneset 5
4160 Finnøy

Ref
15/244592
Dato:
11.05.16
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

RYFYLKE RENSEFISK, AVDELING HINDARVÅG- KLAGE PÅ VEDTAK OM DESINFEKSJON AV INNTAKSVANN – VEDTAK I KLAGESAK

Vi viser til klage datert 29. januar 2016 fra FoMAS fiskehelse og miljø AS ved veterinær David Persson på vegne av Ryfylke rensefisk.

Forvaltningslovens klageregler

Parter og andre med rettslig klageinteresse har klagerett på enkeltvedtak jf. forvaltningsloven § 28. Klagen er fremsatt innenfor gjeldende klagefrist jf. fvl. § 29, 2. ledd.

Som klageinstans kan Mattilsynets hovedkontor oppheve, stadfeste eller omgjøre vedtaket helt eller delvis, jf. forvaltningsloven § 34.

Bakgrunn

Ryfylke rensefisk AS lokalitet Hindervåg fikk 8. mars 2013 godkjenning fra Mattilsynet for produksjon av rensefisk i landbasert anlegg. Godkjenningen ble gitt på vilkår om desinfeksjon av inntaksvann ved at det til enhver tid skal være et UV-anlegg som fungerer. Det ble også satt som vilkår at UV-anlegget skal kontrolleres og det skal tas ut månedlige vannprøver for å kontrollere at anlegget fungerer.

Høsten 2015 ble det påvist infeksjon med atypisk *Aeromonas salmonicida* i anlegget, og det ble besluttet å destruere fisk i anleggets uteavdeling.

På bakgrunn av dette etterspurte Mattilsynet region Sør og Vest (regionen) prøveresultater fra vannprøver undersøkt ved Slab for det siste året. Prøveresultatene viste at om lag halvparten av disse hadde en reduksjonsgrad for vibriobakterier på under 99 % etter desinfeksjon med UV. Flere analyser viste nær 90 % reduksjonsgrad eller under, og to tilfeller hadde effekt under 70 %.

Regionen varslet 18. desember 2015 vedtak om at virksomheten måtte gjennomføre tiltak slik at UV-desinfeksjon fører til minimum 99.9 % reduksjon av *A. Salmonicida subsp. salmonicida* eller tilsvarende ved bruk av indikatorbakterien Vibrio. Gjennomføringsfrist ble satt til 31. januar 2016.

På vegne av Ryfylke rensefisk ga FoMAS 7. januar 2016 en uttalelse til varselet fra Mattilsynet. FoMas mener at vedtak som varslet ikke har hjemmel i forskriften det er henvist til, det vil si forskrift 20. februar 1997 nr. 192 om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet § 10.1 ledd (forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur). FoMAS

er også av den oppfatning at regelverket ikke gir hjemmel for at det stilles krav til at desinfeksjonen skal føre til en reduksjon av 99.9 % av indikatorbakterien vibrio.

Regionen fattet 11. januar vedtak om at Ryfylke rensefisk må gjennomføre tiltak slik at UV-desinfeksjonen av sjøvannet fører til minimum 99,9 % reduksjon av *A. salmonicida subsp. salmonicida* eller tilsvarende ved bruk av indikatorbakterien Vibrio. Det ble satt ny frist for gjennomføring av pålegget til 31. mai 2016.

Vedtaket ble 29. januar påklaget av FoMAS på vegne av Ryfylke rensefisk. FoMAS mener vedtaket om graden av desinfeksjon ikke er tilstrekkelig begrunnet i regelverk, i tillegg til at det foreligger forskjellsbehandling.

Regionen har i brev av 29. februar vurdert klagen og fant ikke å kunne endre eller oppheve vedtaket. Saken er derfor sendt over til Mattilsynets hovedkontor for endelig behandling.

Hovedkontoret sendte 18. mars en bestilling av kunnskapsstøtte til Veterinærinstituttet med spørsmål om m.a. hvilke krav som bør stilles for å oppnå tilfredsstillende desinfeksjon av inntaksvann for landbaserte rognkjeks-settefiskanlegg som skal ha utsett i sjøanlegg med laksefisk.

Veterinærinstituttet leverte 5. april 2016 svar på bestillingen.

Klagen fra Ryfylke rensefisk ved FoMAS

Klager mener det blir feil å bruke § 10.1 ledd i forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur på marin fisk uten å ha undersøkt hva som er fornuftige grenseverdier i denne produksjonen. Bestemmelsen regulerer desinfeksjon av inntaksvann til laksefisk og annen ferskvannsfisk.

Klager erkjenner at fungerende UV-desinfeksjon er viktig ved oppdrett av rognkjeks. Ryfylke rensefisk har planer om å bygge om det eksisterende vannbehandlingsanlegget for å forbedre desinfeksjonen av inntaksvannet i løpet av våren.

Ryfylke rensefisk har fått vedtak om 99,9 % reduksjon av vibrio ved desinfeksjon av inntaksvann og klager er uenig i at det stilles krav om at desinfeksjonen skal føre til en reduksjon på 99,9 % av indikatorbakterien vibrio.

Klager viser til at kravet ikke gjelder for alle oppdrettere av rognkjeks. Klager mener at vedtaket dermed innebærer forskjellsbehandling. Klager etterlyser vitenskapelig dokumentasjon for krav til desinfeksjon av inntaksvann til marin fisk.

Klager ber om at Mattilsynet region Sør og Vests vedtak oppheves. Klager ber videre om at Mattilsynet ikke setter grenser for desinfeksjon av inntaksvann i anlegg med rognkjeks-settefiskproduksjon før det foreligger bedre vitenskapelig dokumentasjon.

Region Sør og Vests vurdering av klagen

Regionen viser til at formålet med forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur er å forebygge og begrense spredning av smittsomme sykdommer hos akvatiske organismer gjennom tilfredsstillende desinfeksjon av inntaksvann. Det vises videre til at forskriften gjelder for virksomheter som er pålagt desinfeksjon av inntaksvann med hjemmel i annet regelverk eller enkeltvedtak.

Ryfylke rensefisk lokalitet Hinderåvåg fikk i sin godkjenning satt vilkår om at det til enhver tid skal være et UV-anlegg som fungerer. UV-anlegget skal kontrolleres og det skal tas ut månedlige vannprøver for å dokumentere at anlegget fungerer. Vilkårene om desinfeksjon, som ble satt i forbindelse med godkjenning av anlegget, ble ikke påklaget.

Region Sør og Vest har vurdert kravet til desinfeksjonsgrad på sjøvann inn til anlegget på linje med krav til desinfeksjon av settefisk, og innrømmer at det kan diskuteres om tilsvarende reduksjon skal settes for vibrio. Vibrio brukes ofte som indikatorbakterie i vannprøver for settefiskanlegg for laksefisk der prøveresultater blir brukt i dokumentasjon av desinfeksjonsgrad. Førsteinstans

vurderer det slik at siden Ryfylke rensefisk benytter vibrio som indikatorbakterie i sine vannprøver må denne kunne brukes tilsvarende for vurdering av desinfeksjonsgrad. Ut fra en fiskefaglig vurdering mener førsteinstans at vibrio har en tilsvarende følsomhet for desinfeksjon ved hjelp av UV. Selv ved 99.9 % desinfeksjonsgrad vil det potensielt tidvis være store mengder smittestoff som kommer gjennom anlegget. Man bør derfor ikke legge seg på en linje med lavere desinfeksjonsgrad enn dette, slik regionen ser det. Regionen viser videre til at anlegget gjennom høsten har vært plaget med infeksjon av atypisk *A. salmonicida* i uteavdelingen. Det vurderes som ikke usannsynlig at smitten ble introdusert med inntaksvannet etter som nedsatt reduksjon av vibrio ble påvist i vannprøver tatt kort tid før sykdomsutbruddet. Andre smitteveier kan likevel ikke utelukkes.

Som kommentar til klagers påstand om forskjellsbehandling opplyser førstesteinstans at de ikke har oversikt over vilkår i godkjenninger og enkeltvedtak som foreligger for det enkelte rognkjeksanlegg. Det finnes ikke en fastsatt mal om vilkår som skal stilles ved godkjenning av anlegg. Vilkår fastsettes på bakgrunn av dokumentasjon som legges ved søknad om godkjenning.

Relevant regelverk

Forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur ()(forskrift 20. februar 1997 nr. 192 om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet)
Etableringsforskriften (forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.)

Matloven (lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.)
Forvaltningsloven (lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningsaker)

Hovedkontorets vurdering

Vedtaket som FoMas klager på er fattet i medhold av forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur § 10, jf. etableringsforskriftens § 5 og akvakulturdriftsforskriftens § 5.

Hovedproblemstillingene i klagesaken er om forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur § 10.1. gir hjemmel for vedtak som er fattet, om vedtaket er tilstrekkelig begrunnet faglig, og om det foreligger forskjellsbehandling når det gjelder krav som myndighetene pålegger oppdrettere av rognkjeks.

Hovedkontoret som klageinstans kan i samsvar med forvaltningslovens § 34 prøve alle sider av saken. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve underinstansens vedtak og sende saken tilbake for helt eller delvis ny behandling.

Forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur § 10.1. inneholder krav for inntaksvann for akvakulturanlegg som driver klekking og produksjon av laksefisk og annen ferskvannsfisk. Andre punkter i § 10 inneholder krav til metoder for desinfeksjon av avløpsvann.

Hovedkontoret er enig med klager i at § 10.1. ikke gir hjemmel for krav om desinfeksjon av inntaksvann til produksjon av marin fisk som rognkjeks.

Vedtaket fra førsteinstans er innenfor forskriftens formål. Ryfylke rensefisk er en akvakulturvirksomhet som gjennom enkeltvedtak fattet i samsvar med etableringsforskriftens § 5, er pålagt desinfeksjon av inntaksvannet. Virksomheten kommer således inn under forskrift om desinfeksjon av vann, akvakulturs virkeområde. Forskriftens § 4 andre ledd gir Mattilsynet hjemmel for å bestemme at anlegg som driver oppdrett av rognkjeks skal desinfisere inntaksvannet. § 4 andre ledd slår fast at Mattilsynet kan bestemme at også andre akvakulturanlegg skal desinfisere inntaksvannet slik at faren for inntak av smittestoff til anlegget reduseres.

Ryfylke rensefisk lokalitet Hinderåvåg fikk i sin godkjenning datert 8. mars 2013 satt vilkår om at det til enhver tid skal være et UV-anlegg som fungerer. Vilkårene om desinfeksjon, som ble satt i forbindelse med godkjenning av anlegget, er ikke blitt påklaget.

Hovedkontoret har gjort undersøkelser internt i Mattilsynet og kan bekrefte klagers påstand om at det er stilt ulike krav til desinfeksjon i ulike anlegg som driver landbasert oppdrett av rognkjeks for

utsett i sjø. Regelverket gir ikke klare føringer på dette punktet, og det vil etter vårt syn være naturlig å vurdere presiseringer i regelverket.

Veterinærinstituttet svarer på Mattilsynets spørsmål om hvilke krav som bør stilles for desinfeksjon av inntaksvann for landbaserte rognkjeksanlegg, at det ikke finnes tilstrekkelig grunnlag for å gi eksakt svar på det. De skriver også at relasjonen til indikatorbakterien «vibrio i sjøvann» i denne sammenhengen er uklar. Det er etter Veterinærinstituttets vurdering tvilsomt å overføre kravet til 3 log 10 inaktivering av måleorganismene *A. salmonicida* og ILAV til et krav om 3 log 10 inaktivering av en ikke optimal indikator som vibrio isolert på det nevnte mediet.

Veterinærinstituttets svar støtter klagers skepsis til bruk av vibrio i sjøvann som indikatorbakterie for desinfeksjon av inntaksvann for landbaserte rognkjeksanlegg.

Hovedkontoret ser at det vil kunne være tilsynsmessige fordeler ved å ha indikatorbakterier der desinfeksjonseffekten kan måles direkte gjennom analyse av vannprøver, slik region Sør og Vest i dette tilfellet har lagt opp til. Vi vil imidlertid legge større vekt på Veterinærinstituttets vurdering når det gjelder bruk av vibrio som indikatorbakterie.

Vannanalyser ved Slab tyder på at desinfeksjonsanlegget for inntaksvannet i anlegget i perioder ikke har fungert fullgodt. Det kan ikke utelukkes at sykdomsutbrudd i anleggets uteavdeling skyldes svikt i desinfeksjonen av inntaksvann, men andre smitekilder er også mulig. Anleggets planer om å bygge om eksisterende desinfeksjonsanlegg viser at de erkjenner at fungerende UV-anlegg er viktig for å unngå introduksjon av smitte.

Ryfylke rensefisk har et gyldig og ikke omstridt eller påklaget krav om desinfeksjon av inntaksvann ved hjelp av UV-anlegg «som fungerer». Det foreligger derfor et behov for å avklare hva som skal til for å ha et UV-anlegg som fungerer. Regelverket gir ikke klare føringer når det gjelder desinfeksjonsmetode for settefiskanlegg med rognkjeks. Veterinærinstituttet opplyser at det ikke finnes tilstrekkelig grunnlag for å gi eksakt svar på spørsmål om hvilke krav som bør stilles for desinfeksjon av inntaksvann til landbasert rognkjeksanlegg.

Hovedkontoret mener at det inntil videre kan være naturlig å stille tilsvarende krav til settefiskanlegg med rognkjeks som til settefiskanlegg for laksefisk, ettersom rognkjeks senere skal settes ut til bruk som rensefisk i sjøanlegg med laksefisk. Vi vil likevel åpne for at klager kan legge frem dokumentasjon for andre metoder som fungerer i samsvar med Mattilsynets godkjenningsvedtak av 8. mars 2013.

Konklusjon

Hovedkontoret opphever vedtak 11. januar 2016 fra region Sør og Vest om gjennomføring av desinfeksjonstiltak rettet mot Ryfylke rensefisk.

Hovedkontoret fatter nytt vedtak om krav til desinfeksjon av inntaksvann for rognkjeksproduksjon hos Ryfylke rensefisk AS.

Vedtak:

1. Ryfylke rensefisk skal anvende tilsvarende metode som for laksefisk jf. forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur § 10.1. Vedtaket gjøres med hjemmel i forskriftens § 4 andre ledd.
2. Det åpnes for at Ryfylke rensefisk AS, som alternativ til første punkt, legger frem for Mattilsynet dokumentasjon for at annen metode kan fungere i samsvar med godkjenningsvedtaket av 8. mars 2013 som alternativ til metoden angitt i forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur § 10.1

Med hilsen

Friede Andersen
seksjonsleder

Kopi: Ryfylke rensesk AS